

DE ONZICHTBARE VIJAND

Over de nefaste invloed van straling van gsm-masten op de gezondheid is al veel te doen geweest. In Duitsland wijzen artsen en specialisten op nog een ander gevaar. Zij zijn het erover eens dat het in huis halen van digitale DECT-toestellen, draadloze telefoons dus, een nog groter gezondheidsrisico inhoudt. Tot zelfs karakterstoornissen bij kinderen.

Niemand twijfelt eraan dat het milieu een enorme invloed heeft op de volksgezondheid. Lucht-, water- en bodemverontreiniging veroorzaken op grote schaal en langere termijn specifieke aandoeningen, van chronische problemen met de luchtwegen tot kanker.

Een pollutieniche waarover nog heel wat wordt gedebatteerd, is die van de straling. Het is niet zichtbaar, niet voelbaar en ogenschijnlijk heeft niemand er last van. Maar wetenschappers verschillen van mening over wat de invloed kan zijn van straling, met name die van gsm-masten en -toestellen.

Volgens de enen vormen gsm-toestellen, zolang men er geen overdreven gebruik van maakt, geen probleem. Anderen wijzen op het risico van de vorming van hersentumoren en andere gezondheidsproblemen, zeker voor mensen die in de buurt van gsm-masten wonen. "Vergelijk het met asbest", zegt een wetenschapper. "In de jaren zestig was dat een wonderproduct. Het werd in de haven van Antwerpen met schepen tegelijk uitgeladen door arbeiders die de jongste jaren een na een zijn overleden aan asbestose. We weten nu voldoende over de langetermijngevolgen van asbest, zelfs genoeg om alle gebouwen waarin dat product werd gebruikt, zogoed als te ontmantelen. Waarom leert men daar niets uit? Waarom heeft men niet eerst nagegetrokken wat op langere termijn de gezondheidsgevolgen van elektromagnetische golven kunnen zijn?"

Agressie

Toch neemt het bewustzijn rond straling toe. Zeker in Duitsland, waar artsencollectieven niet enkel waarschuwen voor gsm-zenders maar in niet mindere mate ook voor draadloze huistelefoons,

de zogenaamde digitale DECT (Digital Enhanced Cordless Telecommunications), toestellen die ook in ons land volop worden gebruikt.

"Dat is een klein basisstation dat men in huis haalt", zegt specialist professor dr. Lebrecht von Klitzing van het International Institute of Biophysics en eerder verbonden aan het befaamde Max Planck-instituut. Von Klitzing toonde aan dat gepulseerde elektromagnetische straling - het soort straling dat bij DECT wordt gebruikt - hersenstromen kan wijzigen en dat de negatieve invloeden nog uren na het uitschakelen van de stralingsbron aanwezig blijven. "Net als gsm-masten zendt het digitale DECT-systeem in huis ononderbroken straling uit, ook als er niet wordt gebeld", zegt hij.

Afhankelijk van persoonlijke gevoeligheid en een eventuele lichamelijke voorbelasting door andere factoren, bijvoorbeeld toxische stoffen als pesticiden, kunnen er zich verschillende gezondheidseffecten manifesteren, van concentratieproblemen en slaapstoornissen tot zelfs veranderingen in het bloedbeeld, verminderde zuurstoftoevoer en, zeker bij kinderen, gedragsveranderingen zoals agressiviteit.

Het autonoom zenuwstelsel reageert al bij zeer lage blootstelling op gepulste elektromagnetische velden en iedere inwerking op dat zenuwstelsel veroorzaakt biologische stress, waardoor ook onder meer het immuunsysteem schadelijk kan worden beïnvloed.

"En in het geval van een digitaal DECT-systeem is die beïnvloeding voortdurend aanwezig", zegt Von Klitzing. "Anders dan het geval is bij kortstondige blootstelling aan de straling van een gsm-mast of een gsm-toestel. De oplos-

sing is nochtans eenvoudig. Men zou de DECT-telefoons zo kunnen bouwen dat er enkel straling vrijkomt wanneer het toestel wordt gebruikt, wanneer er dus een oproep binnenkomt of een telefoonje wordt gepleegd, en niet wanneer er geen operationeel gebruik is. En die toestellen bestaan trouwens: de analoge draadloze telefoons werken zo. Ik ben geen tegenstander van moderne technologie maar waarom zouden we, zeker op langere termijn, risico's nemen als dat niet hoeft? En bovendien neemt men niet enkel risico's voor de eigen gezondheid. De straling van zo'n DECT-toestel laat zich niet inperken tot een woning. In appartementsgebouwen bijvoorbeeld kan het bij de burens net zo beïnvloedend zijn als bij de DECT-gebruiker. De gepulste straling wordt centraal gestuurd. In een cirkelvormige aura dus. Dergelijke straling kan dus zowel bij boven- als onderhuren als bij linker- of rechterburen terecht komen."

Spookstoornissen en Epilepsie

In Duitsland worden de bevindingen van Von Klitzing bijgetreden door honderden medici die beweren dat zij de gevolgen van DECT-straling in de praktijk ondervinden. Her en der werden artsengroepen opgericht die ijveren tegen de gevolgen van gepulste straling en voor een verbod op DECT-toestellen.

In 1999 al werd een Bürgerforum Elektromog opgericht, een werkgroep die een verbod eist op de verkoop van draadloze DECT-toestellen die werken met gepulste microgolven. Een tweede keer werd vorig jaar in februari dezelfde eis geformuleerd door de Groenen van Bamberg, maar totnogtoe heeft ook de Duitse overheid nog niets ondernomen

om iets aan de toestand te verhelpen. Toch is professor Lebrecht von Klitzing, en met hem andere specialisten, overtuigd dat de DECT-telefoons nefast zijn voor de gezondheid.

Dat blijkt ook uit vaststellingen van artsen. Dr. John Gerhard, een specialist kinder- en jeugdgeneeskunde in het Duitse Ahrensberg, noteerde: "Ik heb zelf bij mijn kleine patiënten symptomen en ziekten vastgesteld die in verband kunnen worden gebracht met DECT-telefonie. Bij vermoedens heb ik de ouders gevraagd of zij een DECT-telefoon in huis hadden. Het was schrikwekkend te constateren dat slaapstoornissen bij zuigelingen bijvoorbeeld begonnen nadat er in huis een DECT-telefoon in gebruik werd genomen. En als dat al niet overtuigend was: drie tot zes weken na het uit de woning verwijderen van de DECT-telefoon kregen de baby's hun normale slaapritme terug. Bij andere kinderen die hartritme stoornissen begonnen te vertonen, vermoedde ik als gedeeltelijke oorzaak de aanwezigheid van een DECT-telefoontoestel in huis. Bij twee kleine kinderen uit mijn praktijk stelde ik plotse epilepsieaanvallen vast. Na het uitschakelen van de DECT-bron verdwenen die aanvallen volledig. We hebben kunnen vaststellen dat de sterk pulserende elektromagnetische straling vooral bij kinderen en gevoelige volwassenen zware slaapstoornissen, leerstoornissen, gedragsstoornissen - vooral agressie - migraineaanvallen, depressiviteit en tal van andere symptomen kan veroorzaken. De oorzaak is wellicht terug te brengen tot een storing in het fijne lichaamseigen elektromagnetische werkingsmechanisme van de hersenen, het neurovegetatieve zenuwstelsel en het hart. Opmerkelijk is immers dat al deze symptomen verdwijnen ongeveer drie tot zes weken na het uitschakelen van de DECT. Dat hebben wij zelf geobserveerd."

Overigens werken sommige moderne digitale babyfoons ook met die DECT-technologie. En dat geldt ook voor laptops. Voor je het weet staat je huis dus vol stralingsbronnen.

Ziekteclusters

In oktober van 2002 al hebben meer dan 400 artsen een petitie overhandigd aan de Duitse regering en de Europese

Draadloze huistelefoons geven dezelfde soort gevaarlijke straling af als gsm's, met dat verschil dat die straling bij gsm's niet constant is.

Commissie. Dat was een initiatief van het Interdisciplinaire Gesellschaft für Umweltmedizin en in dat rapport werd gemeld dat de betrokken artsen de jongste jaren een toename vaststelden van zware en chronische aandoeningen, onder andere leer- en gedragsstoornissen bij kinderen, bloeddrukafwijkingen die met medicatie moeilijk te behandelen zijn, hartritme stoornissen, hartinfarcten en beroerten bij steeds jongere mensen, verhoogde gevoeligheid voor infecties, zenuw- en andere pijnen die onverklaarbaar zijn aan de hand van de normale, klassieke oorzaken, hersendegeneratieve aandoeningen, waaronder alzheimer, epilepsie en kanker als leukemie en hersentumoren.

"Wij constateren bovendien een steeds groter aantal symptomen die vaak ten onrechte als psychosomatische storingen worden beschouwd, gaande van hoofdpijn en innerlijke onrust tot slapeloosheid, onverklaarbare oververmoeidheid, orsuizingen enzovoort", stelt het rapport. "Daar wij doorgaans de woonomgeving en de gewoonten

van onze patiënten kennen, zien wij een steeds duidelijker verband tussen het ontstaan van deze ziekten en het begin van een zenderbelasting, bijvoorbeeld door de plaatsing van gsm-antennes in de directe omgeving van de patiënt, intensief gebruik van de gsm of de plaatsing van een digitale DECT-telefoon in de eigen woning of bij de burens. We kunnen niet meer geloven in toeval daar we constateren dat er clusters van ziekten zijn in eenzelfde stralingsbelaste omgeving. Vaak verbetert of verdwijnt de ziekte in relatief korte tijd na reducering of verwijdering van de straling. Op grond van onze dagelijkse ervaringen beschouwen wij de mobiele telefonietechnologie en de snoerloze huistelefoons (DECT) als de belangrijkste oorzaken van deze fatale ontwikkeling. Bijna niemand kan zich nog onttrekken aan deze gepulste microgolven."

In 2004 nog kwamen 77 artsen uit het Duitse Bamberg met eenzelfde appel op de proppen. Ook zij waren bezorgd over de gezondheidsrisico's door onverstandig geplaatste gsm-masten, het gebruik

van gsm's door kleine kinderen en de draadloze DECT-telefoons.

Een arts formuleerde het bijzonder krachtig: "Als er ooit een medicament op de markt zou worden gebracht dat even nefaste bijverschijnselen zou hebben als het DECT-systeem, zou zo'n medicament meteen van de markt worden genomen. Waarom laat men DECT-toestellen dan nog toe?"

Maatregelen

Wellicht omdat straling geen zichtbare sporen nalaat en er zoveel tegenstrijdige studies zijn. Immers, de industrie laat zich niet doen en beweert dat er niets aan de hand is. "De studies die de industrie aanhaalt, worden uitgevoerd door laboratoria die door die industrie worden gesponsord, wat zou je dan willen?" is de reactie van de kritische artsen. "Bovendien gaan wij uit van ervaringen op het terrein en die omstandigheden zijn anders dan die in een labo."

Ook het Freiburger Appel, een andere medische werkgroep, eist maatregelen. "Niemand kan zich immers nog onttrekken aan gepulste microgolven", aldus het appel. "Willen of niet. Ze verhogen het risico van reeds bestaande chemische milieu-invloeden, belasten node-loos het natuurlijke afweersysteem. Ze zijn onder meer daardoor een concreet gevaar voor zwangere vrouwen, kinderen en tieners, bejaarden en al zieke mensen. Onze inspanningen om mensen blijvend beter te maken, blijven steeds vaker zonder gevolg. Het ongehinderd binnendringen van constante straling in woon- en werkomgeving, vooral in kinder- en slaapkamers, veroorzaakt onafgebroken stress en verhindert een fundamenteel herstel van de zieke. De Duitse rechtbanken zien het gevaar van mobiele en draadloze telefonie als "zilver hypothetisch" maar wat wij in onze dagelijkse praktijk ervaren, is allesbehalve hypothetisch."

Wat er volgens de artsen dan moet gebeuren? "Allereerst een massieve reductie van de grenswaarden, zendcapaciteiten en belastingen op een biologisch aanvaardbaar niveau, vooral in slaap- en leefgebieden", stellen zij. "Een tegengaan van de verdere uitbouw van mobiele telefontechnologie opdat de stralenbelasting niet nog zou toenemen. Voorlichting van de bevolking inzake de gezondheidsrisico's van elektromagne-

De constante straling die een DECT-systeem - of draadloze telefoon - afgeeft, kan volgens artsen leiden tot ernstige klachten, zowel fysiek als psychisch.

tische velden, gsm-verbod voor kleine kinderen en gebruiksbeperking voor tieners. Men zou mobieltjes en digitale DECT-toestellen moeten verbieden in speeltuinen, scholen, ziekenhuizen, bejaardenwoningen, openbare gebouwen en het openbaar vervoer, even consequent als men nu het rookverbod hanteert. Er zou ook een herziening moeten komen van de DECT-standaard voor digitale snoerloze huistelefoons zodat de stralingsintensiteit vermindert en de straling tot de werkelijke gebruikstijd wordt begrensd. Men zou ook moeten komen tot een onafhankelijk onderzoek waarbij niet enkel experimenten in het labo worden uitgevoerd, maar waarbij ook rekening wordt gehouden met de ervaringen van artsen op het terrein."

Misdadig

Overigens wordt niet enkel in Duitsland verwittigd voor de gezondheidsrisico's op langere termijn. Ook in Nieuw-Zeeland bijvoorbeeld ijveren artsen voor het verbieden van DECT-toestellen en het verlagen van de toegestane stralingsnormen. "Er is een overweldigend

bewijs dat elektromagnetische straling gentoxisch is, dat ze cellen, neurotransmitters en neurohormonen beïnvloedt en zelfs verandert, hersengolven en hartritme beïnvloedt en kanker veroorzaakt", stelt professor dr. Neil Cherry van de Lincoln University. "De straling werkt voor al deze factoren minstens als een behoorlijke stoorzender." Dr. Alexandra Overmeier, klinisch psychiater in München, maakt een harde maar misschien wel terechte eindbedenking: "Het is onvoorstelbaar hoe slordig de politiek omgaat met het voornaamste kapitaal van een staat, namelijk de lichamelijke en geestelijke gezondheid van haar burgers", stelt zij in een open brief aan de Duitse minister voor Milieuzaken. "Aangezien de politiek geen ernstige maatregelen neemt, kan ik enkel concluderen dat zij de andere kant uit kijkt om de financiële belangen van bepaalde industrieën niet te hinderen, ook al gaat dat ten koste van de gezondheid van miljoenen mensen. Dat is eigenlijk ronduit misdadig!"